

Protocol medische handelingen

SPIILcentrum Mimosaplein

Eindhoven oktober 2015

Inhoudsopgave

1. Voorwoord.	3
2. Verzoeken van ouders/verzorgers inzake het verrichten van medische handelingen.	3
3. Soorten medische handelingen en aansprakelijkheid.	3
3.1. <i>Handelingen waarvoor de wet BIG niet geldt.</i>	3
3.2. <i>Medische handelingen die vallen onder de wet BIG.</i>	3
3.2.1. <i>Besluit bestuur inzake verrichten medische handelingen die vallen onder de wet BIG.</i>	4
4. Het kind wordt ziek op de kinderopvang of op school.	4
5. Het verstrekken van medicijnen op verzoek.	5
6. Calamiteit n.a.v. een medische handeling.	5
7. Het opbergen van medicijnen op school.	6
8. Invullen en afgeven document m.b.t. medisch handelen.	6
Bijlage 1. Toestemmingsformulier; mijn kind wordt ziek op school	7
Bijlage 2. Formulier overgevoeligheid van een kind	8
Bijlage 3. Verklaring; het verstrekken van medicijnen op verzoek	9
Bijlage 4. Handelen bij calamiteiten	10

1. Voorwoord.

Het is van groot belang dat een langdurig ziek kind of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar de kinderopvang/ de school gaat. Het kind heeft contact met leeftijdsgenootjes, neemt deel aan het normale leven van alledag op school en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn. Als SPILcentrum zien we in hoe belangrijk het is voor het psychosociaal welbevinden van het langdurig zieke kind om, indien dat maar enigszins mogelijk is, het naar de kinderopvang en of naar school te laten gaan.

2. Verzoeken van ouders/verzorgers inzake het verrichten van medische handelingen.

Werknemers van school en leidsters binnen de Kinderopvang (voortaan in dit document ‘de werknemers’) worden regelmatig geconfronteerd met kinderen/leerlingen (voortaan in dit document ‘kinderen’) die klagen over pijn. Deze pijn is meestal met eenvoudige middelen te verhelpen, het betreft dan hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook de schoolleiding/het management (voortaan in dit document ‘de leiding’ krijgt steeds vaker het verzoek van ouder(s)/verzorger(s) (voortaan in dit document ‘de ouders’) om hun kinderen de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen.

Door deze feiten realiseren de besturen van de school en de kinderopvang zich, wanneer wordt overgegaan tot het uitvoeren van een medische handeling door een medewerker, zij bepaalde verantwoordelijkheden op zich nemen. Dit hoeft niet onoverkomelijk te zijn, maar het is van belang ons te realiseren wat hiervan de consequenties kunnen zijn.

Algemeen geldt als voorwaarde in deze situaties, wil een werknemer deze handelingen kunnen verrichten, dat de ouders van het betreffende kind voor dergelijke ingrijpende handelingen hun schriftelijke toestemming moeten geven. Zonder toestemming van de ouders kan ook de leiding of de medewerker niets doen.

Van belang is verder dat werknemers de ruimte hebben te bepalen wat ze wel en wat ze niet kunnen en willen doen. De leiding bepaalt daarom in overleg met de betrokken medewerker of hij/zij mee wil werken aan het verzoek van de ouders.

3. Soorten medische handelingen en aansprakelijkheid.

3.1. Handelingen waarvoor de wet BIG niet geldt.

Hier valt bijvoorbeeld het geven van medicijnen onder. Het kan zijn ‘het geven van een pijnstiller of andere medicijnen’ bijvoorbeeld een zetpil bij een epilepsieaanval of ‘het behandelen van een insectenbeet’ etc. en het ‘**verlenen van EHBO**’.

3.2. Medische handelingen die vallen onder de wet BIG.

Een enkele keer wordt medisch handelen van de medewerkers gevraagd, zoals het geven van sondevoeding of het geven van een injectie. Dit zijn echter handelingen die vallen onder de Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (wet BIG). **Deze handelingen zijn voorbehouden aan artsen of verpleegkundigen in opdracht van een arts**

3.2.1. Besluit bestuur inzake verrichten medische handelingen die vallen onder de wet BIG.

Het bestuur van stichting de Vrije School Eindhoven Zuid en van stichting Vrije Kinderopvang Eindhoven (in dit stuk voortaan ‘de besturen’) hebben besloten dat alle werknemers in dienst van beide stichtingen en/of vallend onder de verantwoordelijkheid van de stichtingen geen medische handelingen mogen verrichten die vallen onder de wet BIG. Een bekwaamheidsverklaring van een arts, c.q. in opdracht van een arts, schriftelijk vastgelegd is voor de besturen geen reden van genoemd standpunt af te wijken.

De wet BIG is niet van toepassing indien er sprake is van een noodsituatie waarin EHBO verleent moet worden. Iedere burger wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen.

4. Het kind wordt ziek op de kinderopvang of op school.

Indien een kind ziek wordt of een ongeluk krijgt binnen de kinderopvang of school moet de medewerker direct bepalen hoe hij/zij moet handelen. Regelmatig komt een kind 's morgens gezond op de kinderopvang of school en krijgt ergens op de dag last van hoofd -, buik - of oorspijn. Ook kan het kind bijvoorbeeld door een insect gestoken worden.

Een medewerker verstrekt dan alleen met toestemming van ouders een pijnstiller of wrijft een insectenzalf op de plaats van een insectenbeet.

Ziek worden !

In zijn algemeenheid is een medewerker niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootst mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. **Uitgangspunt is dat een kind dat ziek is naar huis moet.**

De medewerker moet, in geval van ziekte, altijd contact opnemen met de ouders om te overleggen wat er dient te gebeuren (is er iemand thuis om het kind op te vangen, wordt het kind gehaald of moet het gebracht worden, moet het naar de huisarts, etc.?).

Ook wanneer een medewerker inschat dat het kind met een eenvoudig middel geholpen kan worden, moet deze vooraf eerst contact zoeken met de ouders. In dit contact wordt aan de ouders toestemming gevraagd om een bepaald middel te verstrekken.

*Problematisch is het wanneer de ouders en anderen, door de ouders aangewezen vertegenwoordigers, niet te bereiken zijn. Het kind kan niet naar huis gestuurd worden zonder dat daar toezicht is. Ook kunnen medicijnen dan niet met toestemming van de ouders verstrekt worden. **De werknemer kan dan besluiten, dit altijd na overleg met een collega, om zelf een eenvoudig middel te geven. Daarnaast moet hij/zij inschatten of niet alsnog een (huis)arts geraadpleegd moet worden.***

Bij twijfel raadpleegt de medewerker altijd een arts.

Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft dan zaak het kind voortdurend te observeren. Iedere situatie is anders zodat we niet alle symptomen kunnen benoemen waar men mee te maken kan krijgen.

Enkele zaken waar de werknemer in dit soort situaties op let zijn:

- toename van pijn
- misselijkheid
- verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen)
- verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur)
- verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid)

5. Het verstrekken van medicijnen op verzoek.

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens uren. Te denken valt bijvoorbeeld aan pufjes voor astma, antibiotica, of zetabletten of druppels bij toevallen (een aanval van epilepsie). Hier valt ook een epipen bij ernstige allergische reactie onder.

Ouders kunnen aan de leiding en/of medewerker vragen deze middelen te verstrekken. Voor dat de werknemer dat zal doen is eerst een schriftelijke toestemming van de ouders noodzakelijk.

In geval van de noodzaak tot het toedienen van een zetablet, voeren mannelijke werknemer deze handeling bij jongens en vrouwelijke werknemer bij meisjes uit.

Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden. **Het is hierom dat schriftelijk vastgelegd moet worden om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat dient te geschieden.**

Vastgelegd wordt ook de periode waarin de medicijnen moeten worden verstrekt.

Ouders

geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de leiding en de werknemers verwachten, opdat zij op hun beurt weer precies weten wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode overlegt de leiding/medewerker regelmatig met ouders worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik binnen de tijd in de kinderopvang of school. Bij elk moment als ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen dient kort overleg plaats te vinden tussen medewerker en ouders.

Enkele praktische adviezen:

1. De medicijnen worden alleen in ontvangst genomen wanneer ze in de **originele verpakking** zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind.
2. De **bijsluiter** wordt altijd goed gelezen, zodat de medewerker op de hoogte is van eventuele bijwerkingen van het medicijn.
3. Op **een aftekenlijst** op naam van het kind wordt steeds weer genoteerd dat de werknemer en wanneer de werknemer het medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.

6. Calamiteit n.a.v. een medische handeling.

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen

dan stelt zich de werknemer/leiding direct in verbinding met de huisarts en/of specialist van het kind. In een ernstige situatie wordt direct het landelijk alarmnummer 112 gebeld.

De werknemer zorgt in dit geval ervoor dat alle relevante gegevens van het kind beschikbaar zijn, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en specialist van het kind.

De werknemer meldt verder bij welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn.

7. Het opbergen van medicijnen op school.

Het bewaren van medicijnen op school moet tot een minimum worden beperkt.

Binnen de kinderopvang en de school is de werknemer die het kind onder zijn hoede heeft, in de groep waar het lesgeeft en of de groep binnen de VKO, verantwoordelijk voor het beheer. In de klassenmap is een notitie opgenomen wie medicijnen moet slikken, wanneer dat moet en op welke plaats in het gebouw de medicijnen bewaard worden.

- De medicijnen dienen in ieder geval een afgesloten kast (koelkast indien dit nodig is) te worden bewaard.
- In geen geval worden medicijnen in het bureau (onafgesloten) van de leraar bewaard. De bureaula gaat te vaak open en het gevaar kan bestaan dat leerlingen de medicijnen kunnen meenemen.

8. Invullen en afgeven document m.b.t. medisch handelen.

Als bijlage bij dit protocol zijn een aantal documenten toegevoegd die ieder nieuwe ouder moet invullen. Ze krijgen dit formulier na het aannamesgesprek met de leerkracht/leidster van hun kind.

Ouders leveren de documenten op de eerste lesdag van hun kind ingevuld in bij de medewerker. Indien er veranderingen in de medische situatie van hun kind zijn, moeten ouders dit melden bij de medewerker en kunnen zij het ‘document medisch handelen m.b.t. hun kind’ aangevuld inleveren bij de medewerker. Het document is te vinden op de website www.vbs-deregenboog.nl onder de knop ‘downloads’.

Het document wordt opgenomen in het pedagogisch dossier van het betreffende kind. In de klassenmap van de groep waarin het kind zit, wordt t.b.v. een goede overdracht van informatie aan alle medewerkers die met het kind werken, een notitie gemaakt van toegestane medische handelingen door de werknemer bij het kind.

Bijlage 1. Toestemmingsformulier; mijn kind wordt ziek op school

Verklaring: Toestemming tot handelwijze voor als het kind ziek wordt op school.

Wanneer vullend e ouders dit in !

Ouders leveren dit in op de eerste schooldag van hun kind.

Het kan voorkomen dat uw kind tijdens het verblijf op school ziek wordt, zich verwondt, door een insect wordt gestoken etc. Wanneer dit geval neemt de school contact op met de ouders, verzorgers of met een andere, door hen aangewezen, persoon. Een enkele keer komt het voor dat deze niet te bereiken zijn. Als deze laatste situatie zich voordoet, maakt de medewerker een zorgvuldige afweging of uw kind gebaat is met een ‘eenvoudige’ pijnstiller of dat een arts geconsulteerd moet worden.

Als u met bovenstaande akkoord bent, wilt u dan dit formulier invullen. Indien u dit formulier niet invult, kan de medewerker uw kind niet helpen in situaties als voornoemd.

Ondergetekende gaat akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

Naam leerling:

Geboortedatum:

Adres:

Postcode en plaats:

Naam ouder(s)/verzorger(s):

Telefoon thuis:

Telefoon werk:

Naam huisarts:

Telefoon:

Handtekening:

Te waarschuwen persoon, indien ouder(s)/verzorger(s) niet te bereiken zijn:

Naam:

Telefoon thuis:

Telefoon werk:

Bijlage 2. Formulier overgevoeligheid van een kind

Mijn kind is overgevoelig voor de volgende zaken:

Naam leerling:

Geboortedatum:

Medicijnen:

Ontsmettingsmiddelen:

Smeerseltjes (bijv. tegen

insectenbeten:

Pleisters:

Overig:

Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn:

Wilt u eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven aan de directie van de school?

Het is zeer belangrijk dat bovengenoemde gegevens actueel zijn.

Naam ouder(s)/verzorger(s):

Plaats:

Datum:

Handtekening:

Bijlage 3. Verklaring; het verstrekken van medicijnen op verzoek

Verklaring: Toestemming op verzoek tot het verstrekken van medicijnen die niet vallen onder de Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (wet BIG).

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

Naam leerling:	Geboortedatum:
Adres:	Postcode en plaats:
Naam ouder(s)/verzorger(s):	
Telefoon thuis:	Telefoon werk:
Naam huisarts:	Telefoon:
Naam specialist:	Telefoon:

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte:

Naam van het medicijn:

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

..... uur / uur / uur / uur

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

Dosering van het medicijn:

Wijze van toediening:

Wijze van bewaren:

Controle op vervaldatum door:

Naam: Functie:

Ondergetekende, ouder/verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde leraar die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen toestemming voor overleg met de voorschrijvende arts.

Naam ouder(s)/verzorger(s):

Plaats:

Datum:

Handtekening;

Bijlage 4. Handelen bij calamiteiten

Richtlijnen

Indien zich calamiteiten voordoen ten gevolge van het toedienen van medicijnen of het uitvoeren van een medische (wet BIG) handeling bij een kind, volgen hieronder richtlijnen.

- **Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven. Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen.**
- **Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen, waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen).**
- **Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind.**
- **Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.**
- **Geef door naar aanleiding van welk medicijn of 'medische' handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt).**
- **Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt. Of laat ze direct door iemand opzoeken).**
- **Bel ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):**

1. Naam van het kind.

2. Geboortedatum.

3. Adres.

4. Telefoonnummer van **ouders**;

5. Naam + telefoonnummer van huisarts c.q. specialist.

6. Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.

Persoon die door de werknemer gebeld kan worden;

1. Naam

2. Tel nr. van de betreffende persoon;

1. Leg kort en duidelijk uit wat er gebeurd is.

2. Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.

3. In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.